

Codes voor houtbehandelingen

Blijkbaar zijn de productcodes die in Belgische bestekken worden vermeld niet altijd duidelijk genoeg voor de bedrijven die zouden overwegen om in te schrijven. Vandaar dit artikel om de prestaties en toepassingsmogelijkheden van deze codes toe te lichten.

Tekst: Marc Van Leemput, CTIB–TCHN

Meer dan 30 jaar geleden werden homologatiecodes ingevoerd, om te proberen te komen tot een gerationaliseerde classificatie van houtbehandelingsproducten met biocide werking die beschikbaar waren op onze markt en waarvan de prestaties in de technische fiches soms al te positief voorgesteld werden. Het was ook de bedoeling om los te komen van de zuiver commerciële terminologie die door fabrikanten op eigen initiatief ontwikkeld werd. Sindsdien werd die codering uiteraard verder uitgebreid om te beantwoorden aan de evolutie van de markt.

Let wel, deze codes zijn enkel van toepassing voor de situatie in België, ook al steunt de classificatie op teksten van Europese normen. Elk land benadert deze kwestie op zijn eigen manier. Toch dient vermeld dat de classificatie die in ons land wordt toegepast perfect overeenkomt met de structuur van de gebruiksklassen ontwikkeld in de Europese norm NBN EN 335.

De homologatiecodes kunnen globaal in drie categorieën worden onderverdeeld:

- De verduurzamingsproducten voor timmerhout: codes **A**
- De verduurzamings- en afwerkingsproducten voor schrijnwerkhout: codes **B** en **C**
- De curatieve producten: codes **D**

Timmerhout: codes Ax

Timmerhout waarvan de natuurlijke duurzaamheid niet voldoet aan de beoogde toepassing moet een verduurzamingsbehandeling ondergaan die aangepast is aan het biologisch risico waaraan het hout zal worden blootgesteld.

De code van de producten voor de preventieve behandeling van constructiehout bestaat uit de letter A gevolgd door een cijfer dat verwijst naar de gebruiksklasse die overeenkomt met de toepassing van het hout (de gebruiksklassen worden beschreven in de norm NBN EN 335). Afhankelijk van de gebruiksklasse zullen de producten een insectenwerende werking hebben [I], een schimmelwerende werking hebben tegen basidiomyceten [P], blauwschimmel [BI] of zachtrot [E], weerstand bieden aan uitloging door de weersomstandigheden [W] of beschermen tegen de aantasting door mariene boorders [M]. Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende gevallen.

Tabel 1. Producten voor de preventieve behandeling van constructiehout

	EN 335	I	P	BI	W	E	M	
A1	1	●						Binnen droog
A2.1	2	●	●					Binnen – risico op bevochtiging
A2.2		●	●	●				Idem A2.1 + gelijmd gelamelleerd hout
A3	3	●	●	○	●			Buiten blootgesteld
A4.1	4	●	●	○		●		Contact grond of plantengroei
A4.2		●	●				●	Contact zoet water
A5	5	●	●				●	Contact zout water

Acties: [I] insectenwerend, [P] schimmelwerend, [BI] antiverblauwing; weerstand tegen: [W] uitlogen, [E] zachtrot, [M] mariene boorders ; [V] veroudering door UV-stralen ●verplicht ○ facultatief

De insectenwerende werking is overal vereist, aangezien er geen ander middel is om zich te beschermen tegen de aantasting door de larven van houtaantastende insecten. Daarom vermeldt de norm NBN EN 335 geen gebruiksklasse 0, ook al vonden sommige landen het politiek correct om die klasse te voorzien, die dan ook enkel in hun rechtsgebied erkend is.

Homologatie enkel voor A1 komt in de praktijk niet voor, aangezien de fabrikanten verkiezen om één enkel productengamma te commercialiseren die de gebruiksklassen 1 en 2 dekt, met als argument dat accidentele bevochtiging in een bouwwerk nooit kan worden uitgesloten.

Wat de efficiëntie van de behandeling betreft, zou men het principe kunnen hanteren van “Als meer kan, kan ook minder”, maar die regel gaat uiteraard niet op als men rekening houdt met de gezondheid van de gebruiker en met het milieu. Volgens het gezond verstand dient men dus de juiste behandeling voor te schrijven in functie van de beoogde gebruiksklasse.

Schrijnwerkhout: codes Bx en Cx

Enerzijds is het geval van schrijnwerkhout eenvoudiger, aangezien men slechts twee gebruiksklassen onderscheidt : klasse 1 (binnenschrijnwerk) en klasse 3 (buitenschrijnwerk). Anderzijds maakt men een onderscheid tussen de functie ‘verduurzaming’ van een houtsoort die niet voldoende duurzaam is en de functie ‘afwerking’ toe te passen op alle hout waarvan men het esthetisch uitzicht wil bewaren.

Tabel 2. Verduurzamingsproducten voor schrijnwerkhout

	EN 335	I	P	BI	W	V	
B	1	●					Binnen droog
C1	3	●	●	●	●		Buiten blootgesteld
Acties : [I] insectenwerend, [P] schimmelwerend, [BI] antiverblauwing Weerstand tegen: [W] uitloggen, [E] zachtrot, [M] mariene boorders; [V] veroudering door UV-stralen							
●verplicht ○ facultatief							

Ook hier dient vermeld dat het zeer moeilijk, zo niet onmogelijk is om producten te vinden die uitsluitend B-gehomologeerd zijn, blijkbaar omdat de markt voor deze producten zeer beperkt is. Aangezien echter een A1-gehomologeerd product dezelfde eigenschappen vertoont dan een B-product, kan het dat vervangen.

De specificaties voor C1-producten zijn dezelfde als die voor de A3-producten die hierboven beschreven zijn. In de praktijk gaat het dan ook vaak om dezelfde producten.

Tabel 3. Afwerkingsproducten voor buitenschrijnwerk

	EN 335	I	P	BI	W	V	
C2	3		●	●	●	●	Buiten blootgesteld
C3	3			●	●	●	Buiten blootgesteld
CTOP	3			●	●	●	Buiten blootgesteld – dekkend product
Acties : [I] insectenwerend, [P] schimmelwerend, [BI] antiverblauwing							
Weerstand tegen: [W] uitloggen, [V] veroudering door UV-stralen							
●verplicht ○ facultatief							

De codering van de afwerkingsproducten voor buitenschrijnwerk hout onderscheidt drie productcategorieën die allen bescherming bieden tegen de blauwschimmel, uitloging en fotodegradatie. Deze afwerkingsproducten worden in drie lagen toegepast, of in twee lagen op een grondlaag met een C1-product.

De C2-producten onderscheiden zich van de C3-producten door de aanwezigheid van een actieve schimmelwerende component tegen rot.

De CTOP-producten onderscheiden zich van de C2 en C3-producten door hun hoger harsgehalte, zodat ze beter dekken en een langere levensduur hebben.

Curatieve producten: codes Dx

De classificatie voor curatieve producten is het eenvoudigst, aangezien er slechts twee categorieën zijn: de insectenwerende en de schimmelwerende producten.

De insectenwerende producten (D1) dienen om hout te behandelen dat aangetast is door de larven van houtaantastende insecten.

De schimmelwerende producten (D2) zijn hoofdzakelijk bestemd om metselwerk te behandelen dat aangetast is door het mycelium van houtaantastende schimmels zoals de huiszwam of Coniophora, waarbij het hout dat door deze schimmels aangetast is best eerst wordt verwijderd.

